

САНДАЛИКИ, ПОВНА СКОРІСТЬ!

От, дітки, сидіть тихо, як миші, а я розкажу казочку про сандалики і цікаву дівчинку.

Жила собі дівчинка. Звичайна дівчинка. Були у неї тато і мама, а де вона жила — я не казатиму, бо це ж казка, а не насправді.

Була та дівчинка страшенно цікава, усе їй хотілось знати, що то, до чого,— і страшенно непосидюча. Просто, як м'ячик: стриб-стриб. Усе бігала б та скрізь роздивлялась.

Ну, і не дивно, що черевики вона рвала далеко швидше, ніж інші діти. У дітей ще новісінькі, а у неї вже підшви вщент продерті.

— Тобі треба на залізних підшвах черевички купити,— казав тато.

І от що трапилось. Мама і тато поїхали на деякий час у своїх справах, а дівчинка лишилась дома сама. І якраз у неї порвалися сандалики. Та так порвалися, що й ходити не можна. Вийшла вона з будинку, сіла, на ґаночку та й дивиться на свої бідні черевички. Що їй робити? Коли бачить — підходить до неї людина у великих окулярах, з чемоданом у руках, таким великим, що, мабуть, дівчинка, коли б згорнулася калачиком, помістилася б у ньому.

— Чого ти сумуєш, дівчинко? — питає незнайомий.

— Як же мені не сумувати,— відповідає дівчинка,— тато й мама поїхали з дому, а сандалики мої зовсім розвалилися. В чому ж я на святі буду? Адже незабаром у нас свято!

— Ти не сумуй, дівчинко,— каже незнайомий.— Хочеш, я тобі дам сандалики. У мене якраз твій номер є.

Дівчинка сумно'похитала головою та й мовить:

— Я їх однаково на другий день порву. Тато казав, що мені на залізних підшвах треба.

— А чого ж ти їх порвеш так швидко? — засміявся незнайомий, спустив окуляри на ніс і подивився на дівчинку понад ними.

— Бо я багато бігаю і лажу по деревах. Що ж мені сидіти дома, коли я все тут знаю. От хоч очі заплющу — однаково знаю, де канапа стоїть, де мамин стіл, де моє ліжко, де яка книжка на полиці. Що ж цікавого сидіти дома?

— Воно й правда,— співчутливо покиваючи головою, погодився дивний незнайомий, нібито мовив: я й сам такий!

— А то я побіжу на річку, там рибок *та жаб розглядаю, побіжу в ліс, там звірята різні й квіти, побіжу он до того великого будинку, де гуркотять з ранку до вечора машини,— там багато людей працює. Або вилізу на найвище дерево в саду і бачу далеко-далеко навколо. І щодня я бігаю все далі, в нові місця. Якби я могла, я б увесь світ оббігала, облітала б, пропливла б по морях. Плавати я, правда, ще не вмію.

— А літати? — засміявся незнайомий, одяг окуляри як слід і вже крізь них подивився на дівчинку.

— Ну, літати! Полетіла б я на якій-небудь машині! Але зараз мені й бігати не можна,— з сумом згадала дівчинка.

— Знаєш що? — сказав дивний незнайомий.— Я тобі все ж таки дам сандалики. Але це не звичайні сандалики.— Він багатозначно підняв

вказівний палець угору, і дівчинка вся витяглася в струнку.— Це мій винахід, і ніхто на світі не має таких чарівних сандаликів. Але їх я можу дати тільки таким дітям, які нічого не побояться і ніколи не забудуть, з якої вони країни.

— Як це можна забути? — навіть образилась дівчинка.— Хіба я маленька? А не боюся я теж нічого: ні пацюків, ні мишей, як інші діти, бо я ж більша за цих тварин. І грому і блискавки я теж влітку не боялась, бо мама пояснила, чому це буває.

— О, та ти розумна дівчинка, я бачу,— сказав з задоволенням незнайомий.— Ну, слухай уважно. Це — чарівні сандалики. По-перше, вони ніколи не порвуться.

— От добре! — скрикнула дівчинка.— Я зможу в них бігати досхочу і лазити по яких завгодно горах.

— Не перебивай,— серйозно зупинив незнайомий, і дівчинка вмить слухняно присіла й склала скромно ручки на колінах, так ніби мушка крильця згорнула.

— Ти зможеш у них бігати скрізь: у саду, в лісі, по всьому місту. Але навіть якщо тобі захочеться побігти кудись далеко, скажімо, в інше місто, ти доторкнись лише до першої дірочки — і побіжиш у них швидше поїзда. Ти зможеш так побачити всю рідну країну. Коли ти добіжиш до річки, де моста немає,— а ти ж ще не вмієш плавати,— доторкнись до другої дірочки, і враз, як на човнику, в цих сандаликах дістанешся до іншого берега. Третя дірочка на той випадок, коли зустрінеш глибокий сніг; ти, наче на лижах, побіжиш, не провалюючись у ньому.

— А літати можна? — не втерпіла і писнула тихенько дівчинка. Та незнайомий тепер уже не розсердився, а усміхнувся.

— Це найголовніше. Для цього треба переставити отак застіжки — і ти полетиш.

— Я завтра ж побіжу, попливу, полечу, куди захочу! Я побачу всі наші міста, всі річки, всі гори і навіть море! Я ще не бачила ніколи моря! — закричала дівчинка і затанцювала на ґаночку.

— Я ще мушу попередити тебе,— сказав незнайомий,— нікому не давай їх міряти і одягати, нікому про них не розказуй і не чіпай оцієї зірчастої дірочки коло носочка.

— Чому? — зацікавилася дівчинка.

— Коли ти комусь даси їх — ти можеш сама потрапити в біду, а коли доторкнешся до зірчастої дірочки, ти опинишся в чужій країні.

— Але ж цікаво побувати в різних землях! — заперечила дівчинка.

— Ну, знаєш, по-перше, в чужих людей годиться бувати тоді, коли вони запрошують тебе в гості,— то ти на батьківщині скрізь дома,— а по-друге, невідомо, де ти можеш опинитися. Згодом я зроблю багато таких сандаликів, і всім дітям легко буде відвідувати одне одного, святкувати разом веселі свята, мандрувати. Та це коли люди скрізь будуть друзями між собою, а зараз, на жаль, ще не так, і ти ще надто мала, щоб літати скрізь, де заманеться. Ти повинна мене слухати,— підняв він знову палець угору.— Адже ніхто не має таких чарівних сандаликів.

Дівчинка злякалась, що він передумає і не дасть їй, і гаряче запевнила:

— Ні, ні, я тільки спитала. Я все запам'ятаю, що ви сказали.

— Головне,— промовив незнайомий,— нічого не бійся і ніколи не забувай, з якої ти країни, бо інакше чарівні сандалики стануть звичайними, як у всіх дітей. На все добре!

Він зник так само швидко, як і з'явився, а на колінах у дівчинки лежали нові жовті сандалики.

Ще було дуже рано, і, мабуть, скрізь усі діти ще спали, коли дівчинка схопилася з ліжка, щоб переконатися — це все їй снилось чи було насправді? Ні, нові жовті сандалики стояли коло ліжка.

— От поки тата й мами немає, я скрізь побігаю і політаю,— вирішила дівчинка і швидко одягла сандалики. Вони були якраз по нозі, і такі зручні та легкі, що навіть на мізинчику, де натерли старі черевики, вони не давили.

Дівчинка одяглась, умилась, випила чашку молока, а в кишеньку заховала пиріжок.

"Я побіжу зараз у ліс,— подумала вона.— Я так давно хотіла побачити, як прокидаються пташки, і завжди запізнювалася, бо вранці дуже хочеться поспати".

Дівчинка торкнулась першої дірочки і швидше ніж на коліщатах попрямувала до лісу.

А сонце ще тільки сходило, і все було таке чисте, свіже, як личко дівчинки, що тільки умилася свіжою водою.

Вранці перші прокидалися пташки. Пташки прокидалися, сміялися, умивалися і вітали велике рожеве сонце з добрим ранком. А маленькі пташенята висували з гніздечок тоненькі, як сірнички, дзьобики, голівки з ріденьким кольористим пір'ячком, ще тепленькі й ламкі, як яєчка в

смятку, бо вони спали під материними крилами; пробували свої ще слабі як папіросний папір, крильця і теж, як могли, підтягували батькам:

Чик-чи-рики! Чик-чи-рики! Ми великі! Вже великі! Цвір-цвірінь! Цвір-цвірінь! Наше сонце! Наша синь! Пад-падьом! Чути всім? Ліс наш дім! Ліс наш дім! Тьох-тьох-тьох! Тьох-тьох-тьох! А ми втрьох! А ми втрьох!

Потім прокинулись мушки-цокотушки, дз-дз-дз — полетіли в різні боки. Бджоли — клопітливі хазяйки, поспішали по мед до квітів. А квіти гостинно, привітно розкривали свої червоні, жовтогарячі, рожеві, блакитні чашечки і повертали голівки до сонця.

Над квітами літали метелики-веселики, такі ж кольористі й принадні, як квіти, а з-під важкого сіро-зеленого каменя, що поріс оксамитним мохом, вилізла тонка пружинка-ящірка, блиснула на сонці, шелеснула в травці і знову зникла.

На берег ставка вилізла гладка баба-жаба, позіхнула — це у неї сон виходив — і сказала добродушно:

— Ква-ква!

А кажучи це, язик вона викинула, і вже за одним заходом ковтнула і якогось комарика-невдалика на сніданок.

Дівчинці було дуже цікаво придивлятися до всього. Вона бігала по лісу, піднімалась над деревами і побачила багато такого, чого раніше ніколи не помічала. І малесеньких тендітних пташенят, захованих у гніздечках, і рудих кумедних лисенят у норі, л пухнастих моторних білченят на великій ялині. У лісі було повно мешканців. Дівчинка знайомилась з усіма, і їй було дуже весело.

* * *

Але ж цікаво подивитись,, що роблять скрізь люди!

У своєму місті вона вже давно оббігала всі вулиці, як учора призналась дивному незнайомому, а тепер можна було подивитися й далі! Адже до приїзду батьків вона встигне повернутися додому! Дівчинка тугіше переставила застіжки на сандаликах і полетіла, полетіла!

Люди скрізь прокидались, поспішали на роботу. Ніхто особливо не здивувався, побачивши дівчинку, яка летіла в повітрі, наче пташка, бо ця країна була взагалі країною чудес. Щодня тут вигадували багато нового й чудесного, і за кілька днів воно вже ставало звичайним.

Правда, одна огрядна енергійна жінка, йдучи з чоловіком, сказала йому заклопотано:

— Подивись! Летить дівчинка, а ніякої літальної машини не видно! Ти мені нічого не казав, що вже винайшли таке! Обов'язково розпитай і замов якнайшвидше! Подумати тільки! Ми, мабуть, пропустили в газеті! Завжди так!

— За всім не вженешся,— спокійно відповів чоловік,— і чого поспішати? Можна спокійно почекати, поки продаватимуть у нашому універмазі!

Жінка кинула на нього погляд, сповнений презирства, і заявила категоричним тоном:

— Завжди так! Поки сама не потурбуюся, нічого не буде!

— Мамо, татку! — закричали діти.— Дивіться, дівчинка літає! Ми теж хочемо так літати!

— Дівчинка була слухняною і добре вчилася,— враз змінивши тон, сказала повчально мати.— Коли й ви будете такими, і вам тато купить маленьку машинку, якої навіть непомітно, а на ній можна літати.— І вона так довго говорила про те, як хороші діти, слухняні й відмінники в школі, завжди одержують чудові подарунки, що дівчинка в чарівних сандаликах зовсім зникла з очей.

Сама вона дуже дивувалася з усього. Спочатку її розважало, що долі мелькали одне за одним міста й містечка. Вони здавалися з височини маленькими іграшковими, а поля, луки й ліси здавалися різнобарвними килимками з синіми — широкими і вузькими — стьожками-річками. Ах, як було весело на великій повноводній річці! Там пливли човни, пароплави. Річка була така широка, що, мабуть, коли б дівчинка і плавати вміла — вона б тут нізащо її не перепливла. Та тепер їй було байдуже.

— Побіжу трошки по воді, а то дуже жарко! — вирішила вона, але раптом побачила, що річку перетинає велетенська могутня стіна. З несамовитим ревом, аж чорна, вода десятками водопадів зривалася з неї. Шумовиння крутилося, переливалося всіма кольорами райдуги і густим білим димом здіймалося у височінь. Дим, як душем, обдав дівчинку.

— Ой-ой-ой! — закричала дівчинка від несподіванки, але тут же згадала: можна не боятися, адже вона в чарівних сандаликах, навіть треба не боятися, а то вони стануть звичайними. Дівчинка швидше схопилась за застіжки сандаликів, струснула волоссям. Хоч і дуже приємно купатись, та тільки ж не в таких водопадах!

Робітники на березі розсміялись. Дівчинка хотіла спочатку образитись, але вирішила, що цікавіше з ними познайомитися, і побігла до них ближче.

— Здрастуйте! — привіталась вона до них.— А що це ви робите?

— Ми перегородили ріку стіною, щоб вона марно не губила своєї сили, а нам віддала, щоб світло було всім, щоб машини працювали, щоб людям легше жилося.

— Як це добре! — промовила дівчинка і, згадавши, як завжди казали тато й мама, додала: — Бажаю вам успіху! От тільки як пароплави і човни далі попливуть?

— О, ми про це подбали! Бачиш, які сходи збудували для них.

Ліворуч по трьох величезних коробках-східцях, заповнених водою, проходили пароплави і човни.

— До побачення! — крикнула дівчинка.— Я попливу з ними! — і, помахавши рукою, стала в своїх сандаликах на гладку прозору поверхню води і побігла по ній, як по ковзанці на ковзанах.

— До побачення! — закричали робітники.— Щастя тобі! Будь завжди такою ж веселою і сміливою!

Дівчинка ніби попала на веселу вулицю у вихідний день.

По річці пливло багато човників, човнів, пароплавів. Балакучі моторки стрекотіли, мабуть, вихвалялися, що вони моторніші за всіх, і пускали всім водяний пил в очі. Але й човни не поступалися перед ними, вони так гарно як один маяли веслами, немов ластівки крилами, і мелодійно плескотіли.

Парусники надимали паруси, і паруси були великі, білі, як хмари в синьому небі, і вітер грався і розмовляв з ними.

Великі чисті пароплави пливли поважно й діловито, перед ними всі розступалися: і моторки, і човни, і парусники.

Та дівчинка в своїх сандаликах була моторніша і за моторки, і за човни, і за пароплави. Вона так легко і ішправно бігла між ними, що її не встигли розглядіти як слід ні матроси на пароплавах, ні гребці в човнах, а вона махала всім рукою, сміялася, кричала: "Добридень! Привіт!" — і підхоплювала пісні, які лунали і там і тут над рікою.

"Добре на річці, але я хочу подивитися й інші місця!" — подумала вона і знов знялась у повітря.

Вона летіла далі й далі, і вже не було їй видно ні міст, ні лісів, ні синіх озер та річок, а почався степ і тягнувся без меж і без краю. Вже не веселили очей різні відтінки лелені або блакитна, прозора вода, а здавалося, коливаються під нею рудовато-жовті хвилі, і далеко, ген-ген на обрії, помітила дівчинка, по цих хвилях повільно-повільно пливуть якісь дивні кораблі. Вона трохи знизилась і побачила: то були не хвилі, а пісок, багато-багато піску. Як приємно було гратися в піску влітку на березі ріки, ліпити з нього різні будови, і пісочок був такий приємний, затишний і ніби пестив руки дітей, коли його пересипали з долоньки в долоньку. Але тут пісок був зовсім іншим. Де-не-де витикалися з нього жорсткі колючі рослини, і він наче все навколо задавив, так його було багато. Дівчинці дуже хотілося пити, і їй здалося, вдалині блиснуло озерце; вона побігла туди, але ні: то була зовсім не вода, а біла-біла сіль.

Вона побігла швидше туди, де на обрії коливались дивні кораблі,— адже коли пливуть кораблі, на них, напевне, і люди є.

Але й тут вона помилилась. Вже швидко дівчинка розгляділа, що то повільно проходить пустинею караван верблюдів.

На верблюдах між горбами сиділи люди — і дорослі, і діти.

— Здрастуйте,— закричала дівчинка.— Куди ви прямуєте?

— Будь здорова, маленька дівчинко-пташко,— поважно відповіли їй.— Ми поспішаємо на свято народження річки! їдьмо з нами, ти, мабуть, заморилась одна в нашій безводній пустині, але бачиш, он вдалині — там люди риють шлях для річки,— скоро вона задзюрчить і прожене піски. На місці сірої пустині у нас тут буде море веселої бавовни, зелений виноград, солодкі дині. їдьмо з нами! Вже недалеко. Але ми їдемо давно, і наші діти потомились, і навіть верблюди хочуть пити.

— О, то я побіжу наперед і скажу, щоб поспішали! — гукнула дівчинка і побігла туди, куди вказали рукою люди з каравану.

Вона справді побачила людей, які працювали кирками, лопатами, тракторами, різними невідомими машинами, і одна величезна, наче високий міст, машина, на якій сидів хлопець і керував нею, рухаючись, рила широкий, глибокий рівчак.

— Честь праці! — закричала дівчинка.— Ви знаєте, до вас їдуть на свято! Але вони потомились, і навіть верблюди захотіли пити!

— Поспішайте! — гукнув начальник.— Хай річка потече назустріч їм, хай швидше напоїть цей спраглий пекучий край.

Ось на дні рівчака почала пробиватися вода. Спочатку малесенькими струмками, а потім полинула, задзюркотіла нестримно. Машина рила, а за нею текла вода назустріч каравану.

— Вода! Вода! Ріка! Ми зробили ріку в пустині! — І всі робітники почали обніматись і цілуватись, а люди, що приїхали на верблюдах, цілували і гладили великі розумні машини.

— Ми посадимо сади, бавовну, персики, виноград! Ми збудуємо велике місто! — кричали люди.

— До нас приїдуть у гості наші друзі!

І вони всі знали, що раз люди самі зробили річку, то все так і буде, як кажуть, і тому зовсім не здивувались дівчинці, яка прилетіла. А дівчинка раділа й святкувала з усіма. Вона навіть хотіла почекати тут, поки почнуть садити бавовник, квіти й сади, бо певна була, що це буде незабаром, але вирішила, що, мабуть, ще може побачити багато цікавого і в інших місцях.

"Все-таки тут ще дуже жарко,— подумала вона,— я полечу, де трошки холодніше".

І, переставивши застіжки, вона помчала на північ, їй ставало все холодніше й холодніше в повітрі.

"Треба трошки побігти й зігрітися, а то зовсім замерзну",— подумала дівчинка й глянула вниз — де спуститися?

Невже почалася зима? Земля долі була вкрита білим снігом. Чи, може, дівчинка знову помилилася, як у пустині, прийнявши сіль за воду? Може, то не сніг, а щось інше? На всякий випадок вона доторкнулася до третьої дірочки, як її навчив дивний незнайомий, і враз спустилася на високу кучугуру снігу і, немов на лижах, не провалюючись, побігла між сніговими заметами.

— Ах, як я швидко бігаю, мов на лижах! Мабуть, я б усіх перегнала в школі. Тільки, правда, це було б нечесно, адже у мене чарівні сандалики. Тільки де ж це я? Нікого не видно навколо. Які низенькі рослини, кущі!

Раптом їй здалося, що вдалині гіллясті кущі чи дерева швидко-швидко рухаються низкою, одне за одним, просто біжать, може, навіть так само швидко, як вона. Олені! То були олені! Вони везли саночки, а в саночках сиділи діти, такі, як вона, завбільшки, одягнуті в хутрянні шапки, кожушки, піми; через плече у кожного висіла сумочка з книжками.

Дівчинка привіталася з ними, і вони теж усі замахали руками і помчали так швидко, що дівчинка не встигла спитати, де це вона опинилась. Та от вона знову побачила — якісь кульки котяться на обрії. "Подивимось, що воно таке! — засміялась дівчинка.— Коли я знову побачу людей, я зупинюсь хоч на хвилинку і розпитаю їх".

Ах, як було цікаво!

Коли вони наблизились, дівчинка побачила: то знову їхали діти, тільки на собаках. Дівчинка підвела руки вгору, затупцювала на місці, і волохаті собаки зупинились коло неї.

— Добридень! — вигукнула дівчинка.— Куди ви їдете?

— До зимівників! На свято першого врожаю! їдьмо з нами! — закричали вони.— Ти не бачила, проїхали тут діти на оленях?

— Проїхали!

— То нам треба поспішати, щоб не запізнитися. Туди запросили дітей з усієї Півночі!

А чому б і не побувати на невідомому святі першого врожаю? І який тут врожай у снігах, на півночі? Що тут можна виростити?

— Сідай з нами в саночки, ми тобі дамо кожушок,— запропонували діти.

— Ні, я побіжу разом з вами! — сказала дівчинка.— Я не відстану! — і потріпала волохатих собак, які слухняно чекали наказу рушати. Тільки діти помахали батіжками в повітрі, як собаки дременули щосили по сніговому полю.

— Не відставай! — закричали діти.— Вчепись за саночки!

Куди там! Дівчинка не тільки не відстала, а навдивовижу всім враз випередила швидких собак, наздогнала красунів-оленів і обігнала й тих. Собаки й олені були дуже ображені, бо до того їх ніхто не міг випередити.

Але що це? Ніби важче стало бігти, наче лижі не ковзали вже більше. Сніг танув, танув на очах. Немов тепла вода, линули струми повітря, і хоча дівчинка зупинилася, їй зовсім не було холодно. Може, вона, захопившись перегонами, заблукала?

Ні, діти на оленях та на собаках мчали тепер сюди і зупинились коло неї; тут же звідкись узявся великий просторий автобус.

— Пересаджуйтесь усі сюди! — запросив водій.— Сніг тут давно розтанув, і саночками не проїхати.

— А собаки й олені? — спитали заклопотано діти.

— Хай біжать порожнем, поласують у нас свіжою травицею, а з собаками поділяться чимось смачненьким наші ведмеді.

— Значить, я знову опинилась на півдні? — спитала дівчинка.

— Ні, що ти! Це просто зимівники провели тут перші досліди. Вони пустили теплі струмені повітря, сніги розтанули, і люди вже виростили на Півночі південні фрукти і квіти. От і запросили нас на свято першого врожаю, їдьмо швидше! А скоро вони так зроблять, що скрізь буде тепло.

Свято було чудесне. Діти поскидали, звичайно, свій хутрянйй одяг і ласували досхочу і черешнями, і абрикосами, і заквітчували роги оленям квітами.

"От шкода, що чарівні сандалики є тільки у мене, а не в усіх наших дітей,— подумала дівчинка,— то б могли бігати в гості куди завгодно. Адже тепер і в пекучих пустинях потекли річки, а на далекій півночі тепло і фрукти ростуть. Коли б я зустріла того дивного незнайомого, я б його дуже попросила, щоб він зробив багато таких сандаликів".

Дівчинка потанцювала, поспівала з усіма дітьми і дорослими, побігала по саду, скрізь заглянула, і тільки в маленький будиночок, на даху якого переплелось мереживо щогл, антен і проводів, її не пустили. На ганочку будиночка сидів великий-великий білий ведмідь.

— Михайло стереже, щоб ніхто туди не заходив. Там працюють вчені, — пояснили їй,— це вони і винайшли, як зробити всім людям тепло. Не треба їм заважати, вони самі після роботи вийдуть.

Але з будиночка вийшли потім звичайні собі люди, такі, як тато й мама, вони бігали й гралися з дітьми, і ніхто з дітей не звернув на них особливої уваги. А дівчинка згадала своїх тата і маму й подумала, що, мабуть, вже час повертатися додому.

— Зараз ми влаштуємо фейерверк і передамо всім по радіо, як ми тут розважаємось,— сказали дорослі.

Мабуть, уже було пізно, але ж на півночі день тягнеться довго-довго, кілька місяців, а потім на кілька місяців наступає ніч. Тепер саме тягнувся день, але однаково почали пускати ракети, і це було дуже красиво. Вогники летіли високо-високо в небо, і раптом з'явилися якісь постаті, цілі картини: вежі, будинки, кораблі, різні велетенські звірі та риби,— зелені, червоні, фіалкові,— усі блискучі, сяючі, наче блискавка в одну мить малювала їх на небі, і зненацька їх пустотливо розбивав хтось на тисячі скалок, і вони зірчастим дощем падали додолу.

Дівчинці в чарівних сандаликах захотілось поглянути, як це вони там розбиваються, і вона підлетіла вгору, правда, трошки осторонь, щоб,

бува, іскра не попала на неї. Як було цікаво дивитися згори! їй видно було сніги, крижини, і посеред снігів зелений сад з квітами, і там співали, грали, бігали діти й дорослі. Зараз увесь сад палав різноманітними вогниками фейєрверків. Жоден вогник не затримувався в небі. Ось з'явився, наче виринув хмар, парусник з червоними парусами, а от золотими літерами блискавка швидко написала на небі "Мир і щастя" і поставила золотий знак оклику і чорну крапку.

Золоті літери сяяли, дівчинка аж очі заплющила, а коли розкрила — літери вже зникли, а залишалась сама крапка.

"Зараз і вона зникне",— подумала дівчинка. Але ні, крапка не зникла.

"Я хвилечку почекаю",— вирішила дівчинка, просто цікаво: чому темна крапка не зникає? А вона не тільки не зникла, а попливла, попливла кудись далі, ген убік.

— Може, то якийсь птах? Та ні ж бо, хіба може птах бути таким круглим, наче шар? Ану підлечу подивлюсь!

Справді, ніякий птах не міг бути таким круглим, наче шар. То був просто шар.

— Може, його пустили навмисне? Цікаво, куди ж він полетить? Я полечу за ним, побачу, де він знизиться і до кого потрапить. Правда, незручно, що я не попрощалася з усіма на святі. Але я потім напишу їм листа або попрошу передати привіт по радіо. Ой, як швидко летить шар! Невже я відстану в своїх сандаликах?

І дівчинка полетіла за шаром, а шар летів швидко-швидко. Невже вона його не наздожене? О, він зовсім не такий маленький, яким здавався здаля.

І раптом вона побачила, ясно побачила крізь прозору оболонку шару, що в ньому сидить зігнувшись людина.

Але ж вона добре пам'ятає, що ніхто, крім неї, не злітав угору, пускали тільки ракети. Звідки ж узялися цей шар і ця людина? От він зник за хмарою, де він? Ось-ось майнув знову, і збоку дівчинка побачила навіть худе й незадоволене, сердите обличчя людини з довгим, як чаплиний дзьоб, носом і величезними — ніколи не бачила таких — вухами, які стирчали з-під кепки. Людина не помітила її, вона дивилась униз і зосереджено прислухалась до всього своїми величезними вухами.

— Який чапленосий! — трохи не засміялась дівчинка, та враз їй стало не по собі. Куди ж летить він? Чого він був на святі і тікає так несподівано?

Міста, річки, гори мелькали під нею. Раптом їй здалося, що вона падає. В чім справа? Може, що трапилось з сандаликами? Вона нагнулась і схопилась за них руками. Ой! Дівчинка ненавмисне торкнулась зірчастої дірочки на носку, її враз закрутило, як у вихорі, і помчало так, що аж подих захоплювало.

Долі майнули прикордонні стовпи, але дівчинка летіла нестримно далі.

— Значить, я перелітаю на чужу землю. Як же бути? Адже дивний незнайомий не дозволяв цього. Ой, значить, і шар не наш!

О! Раз так — вона мусить довідатися про нього.

Вже не річки, а моря шуміли й хвилювались під нею, і, напевне, дівчинка пролітала над безмежним буряним океаном.

Униз вона навіть не дивилась, щоб, бува, не злякатись, та й треба було не спускати з очей шару, а він то зникав у хмарах, то знову виринав у повітрі.

Мабуть, безліч країн пролетіли вони.

"Скільки різних земель! Скільки людей! Скільки дітей! — думала вона. — Певно, цікаво було б спуститися в багатьох місцях і познайомитися з дітьми, побігати і погратися, але зараз ні, не можна". Зараз вона хотіла дізнатися, чого прилетів чужий шар з чужою людиною, яка не спустилася на їхнє веселе свято.

Їй здалося, шар летить повільніше, так само полетіла й вона. Може, він приземлиться? Долі простяглися зелені луки, гаї, озера. Де-не-де виднілися хатки. Ну, що ж, вона теж тут спуститься і трошки перепочине. Але що це? Від шару потяглися вниз якісь струми, і на її очах зелень перетворилася в пісок, а весела земля з озерами й струмками — в безводну пустиню. Цей шар зовсім недавно був над її рідною землею — майнула в голові думка. Що робив він там, де, навпаки, люди снігову країну перетворили в сад, де в пісках задзюркотили річки.

Летіти! Летіти за ним!

І їй уже страшно ставало — де приземлиться він і який ще жах вона побачить?

Вони пролітали над островом, де височіли міста, і дівчинці моторошно було, адже й тут шар може заподіяти таке ж страшне лихо, і справді він почав знижуватися, і дівчинка зупинилась на якусь мить. Адже невідомо, що він зробить. Але шар знижувався повільно, на очах мінився його колір — ставав усе блідішим, блідішим і врешті став зовсім невидимим навіть для дівчинки, яка не спускала з нього очей...

І нічого не трапилось у місті.

Місто спало, бо було рано, дуже рано. Дівчинка побачила на околиці міста невеличкий будинок, оточений садком. Будинок був як будинок, тільки на дахові його було переплетене мереживо антен, щогл, проводів. Це нагадало дівчинці будиночок вчених на півночі, де вона була на святі, і вона вирішила спуститися тут. З будинку вибігли люди, дуже схожі на тих, які працювали там, на півночі, і влаштували для дітей свято першого врожаю.

Але дівчинка не спустилася на землю, адже невідомо, що це була за країна, де приземлився страшний мінливий шар, а спустилася на гілку високого розлогого густого дерева і, наче друга, обняла його. Як їй хотілось уже хоч трошечки спочити від усього! Вона не знала, що незвичайні події тільки починаються!

Люди з будинку всі дивилися в небо, гаряче сперечалися, а один, чорнявий, високий, в розпачі схопився за голову. Отак схвильовано розмовляючи, вони знову зайшли в будинок.

"Ах! Я даремно летіла так далеко,— подумала дівчинка.— Я нічого однаково не розумію. Дивний незнайомий був правий, коли не дозволив мені ще вилітати з дому,— адже для неї вся її батьківщина була рідним домом.— Але ж я ненавмисне торкнулася зірчастої дірочки, а потім вирішила подивитись, що то за шар.

Може, слід швидше повернутись додому і край? Ось тільки пробіжуся по вулицях. Цікаво ж подивитися, як тут живуть люди!"

І тільки вона хотіла спуститися і побігти по місту, як до будиночка під'їхала красива блискуча машина, і звідти вийшли троє чоловіків у сірому одязі. Обличчя у всіх трьох були зовсім однакові. Вони, не згинаючись, наче дерев'яні, поважно, як хазяїни, попрямували до будинку.

Мабуть, дівчинка довго ще просиділа б на гілці, коли б у дверях будинку не з'явилася постать чорнявого високого чоловіка.

Він кинув гнівно якісь слова і пішов геть. •■ — Дей! Дей! — закричали навздогін, але високий чоловік, хоча й чув, та не повертався. .

Дівчинка непомітно спустилася з дерева. Вулиці ще були сонні й тихі. На багатьох крамницях жалюзі закривали вітрини, і нікого не було видно. Та от в кінці вулиці з'явилась невеличка постать. Білявий хлопчик у куценьких штанцях, такий на зріст, як і вона, йшов, весело насвистуючи якусь пісеньку. Дівчинці враз полегшало на серці. Хлопчик ніс під пахвою жмут паперу. От він розгорнув великий аркуш і наклеїв на стіні будинку.

Дівчинка підбігла і прочитала. Звичайно, вона зрозуміла не все, але перші слова вона зрозуміла! Вони стояли як заголовок, як гасло! "Мир і щастя" — адже ці слова багатьма мовами лунали завжди на її батьківщині.

"Як добре! — зраділа дівчинка і трохи не затанцюва-

31 ла.— Скрізь є хороші люди, які хочуть миру і щастя!"

— Давай я допоможу тобі! — запропонувала вона хлопчикові.

— Звідки ти взялась? Я думав, що встав раніше за всіх. З якої ти вулиці? — здивувався хлопчик.

Коли б він тільки знав, з якої вона вулиці! Але дівчинка не хотіла одразу розповідати, та їй і важко було говорити і'юго мовою. Вона тільки махнула рукою і сказала:

— Звідти.

1 це ж була правда!

— Мені хочеться скрізь розклеїти .ці об'яви, поки люди не встали,— сказав хлопчик.— Ну, що ж, якщо ти теж прокинулась так рано для цього, давай зробимо це вдвох!

— їх можна розклеювати скрізь? — спитала дівчинка.

— О! Звичайно. Дуже жалко тільки, що у нас нема драбинки, і ми можемо розклеїти тільки низько. Так добро було б їх наклеїти на балконах, закинути у вікна — хни би люди, прокинувшись, одразу б побачили їх. Вони б подумали, може, що то їм принесли голуби!

— Та ти подивись, як високо я стрибаю! — не стерпіла і похвалилась дівчинка.— Дай мені одну!

Вона вигнулась, як кошеня, непомітно для хлопчика торкнулась пальцем сандаликів, стрибнула аж за четвертий поверх і приклеїла великий аркуш коло балкона.

Хлопчик здивовано і з захопленням дивився на дівчинку. Так високо стрибати! Це ж просто спортивний м'яч, а не дівчинка!

От вони й порозумілися, хоча й розмовляли різними мовами.

Вони бігали, наклеювали скрізь великі і маленькі папірці: і на жилих будинках, і на воротах заводів та фабрик.

У центрі міста, на площі, на високій вежі, де був годинник, який показував всьому місту вірний час,— дівчинка повісила найбільший аркуш, де великими-великими літерами стояли тільки слова: "Мир і щастя"...

— О,— мовив задоволено хлопчик.— Тепер усі знатимуть про свято і всі зберуться.

— А яке у вас свято? — зацікавилась дівчинка, а про себе подумала: "От щастить — весь час на свята потрапляю!"

— Хіба ти не знаєш? — спитав здивовано хлопчик.

— Я не була в місті,— сказала дівчинка, і знову ж таки вона не збрехала!

— А,— цілком задовольнився хлопчик її відповіддю

32 і розповів: — Сьогодні день, коли всі робітники, всі в нашому місті хочуть зібратися і сказати, що вони за мир і щастя. І робітники не хочуть більше робити ні зброї, ні отруйних газів, нічого, що несе війну. Сьогодні ми пошлемо привіти друзям всього світу, а завтра Дей полетить на своєму шарі до друзів-вчених, які зберуться з різних країн. Ти знаєш, Дей обіцяв спочатку покатати дітей сьогодні на своєму надзвичайному шарі, який він винайшов.

— Дей! — аж скрикнула дівчинка, згадавши, що так гукали високому чорнявому чоловіку, коли він залишив будинок.— Хто такий Дей?

— О! То великий учений. І він хоче, щоб усі його винаходи служили миру і щастю всіх людей. Але ж ти знаєш, це не так легко, щоб були скрізь мир і щастя, адже є такі, що хочуть війни, хочуть загарбати усе собі — і всі землі, і всі винаходи.

— І цей шар? — спитала дівчинка і схопила хлопчика за руку.— А що він робить, цей шар?

— О! — сказав захоплено хлопчик.— Дей казав, що цей шар літає так швидко, як ніхто ще не літав; він казав, що тільки один вчений одної

далекої країни, його давній друг, теж працює над такими апаратами і машинами. З цього шару все видно і чути далеко навколо. І цей шар може робити багато різних чудес на землі, не спускаючись. Завтра на цьому шарі він полетить до своїх друзів.

— Ой, слухай,— дівчинка стиснула ще дужче руку хлопчика, і хотіла вже розповісти про все, що вона бачила, як раптом підштовхнула його й кинула пошепки:

— Тікай! Швидше!

Вона помітила, з-за ріжка висуваються величезні вуха чапленосого. Так, так, він прислухається нишком до їхньої розмови.

— Тікай! Швидше!

— До побачення! Зустрінемося на святі! — гукнув хлопчик і побіг, а дівчинка повернулася праворуч. Вона бачила, як чапленосий нерішуче зупинився. За ким стежити? Він побіг за дівчинкою. Йому здалося, дівчинку легше піймати, але ж він не знав, що дівчинка швидко торкнулася першої дірочки і помчала так, що її ніхто не міг наздогнати.

А місто вже прокидалось, і всі люди, які виходили на вулиці, голосно читали гасла і об'яви, що наклеювали хлопчик і дівчинка.

— Мир і щастя! — лунало скрізь.— Хай живе мир і щастя! Ми не робитимемо більше страшної зброї! Ми не будемо більше готувати отруйних газів! Борці за мир, до наших лав!

І вони шикувалися в лави, і над ними маяли прапори з словами:

"Мир!", "Ми хочемо миру для наших дітей!"

А діти, для яких матері і батьки так хотіли миру, побігли в перших лавах з квітами, з прапорцями, і попереду всіх ішов невеличкий білявий хлопчик з барабаном і захоплено вистукував паличками марш, який знають діти всього світу.

Дівчинка одним стрибком опинилась у першій лаві дітей, усміхнулась їм, як давнім друзям, і одсалютувала, як годиться. Вона знала, що на такому святі будуть раді всім друзям.

Білявий хлопчик підняв у відповідь руку вгору.

— Зараз ми вийдемо на площу, де вежа з годинником, і там нас уже, мабуть, чекає Дей,— шепнув він дівчинці.— Ти політаєш з усіма нами над нашим містом. Дей казав — це зовсім не страшно.

Дівчинці дуже кортіло сказати, що вона зовсім нічого не боїться, але вона стримала себе. На одній з вулиць, їй здалося, майнула вертка постать чапленосого і вмить зникла, а на панелях то тут, то там з'являлись люди в сірому, всі на одне лице, точнісінько такі, які під'їздили вранці до будиночка. Здавалося, їх за одним трафаретом вирізали з паперу і розфарбували сірою і чорною фарбами.

От вони проминули головну вулицю, от уже вийшли на площу, але Дея не було. Дівчинці здалося, що знов десь у натовпі вона побачила чапленосого. Люди співали пісні. Лунали палкі промови, але діти чекали Дея і обіцяного польоту, а Дей не йшов і не йшов. Дівчинка вже хотіла розповісти про шар хлопчиків, хоча вона не знала, чи це має якесь відношення до Дея. І раптом хлопчик радісно закричав:

— Дей! Нарешті! — Але враз обличчя його змінилось.

— Дей! Що з вами? — кинувся він до Дея.— Що трапилось?

— Що з вами, Дей? — закричали всі люди і обступили Дея щільним колом.

— Друзі! — схвильовано промовив Дей.— Друзі, трапилось велике нещастя. Шар зник. Він зник з моєї лабораторії. Лихі люди його можуть використати не на добрі, а на жахливі справи.

— Який жах!

— Як це могло статися! — загомоніли люди, закричали обурено.

— Дей! Я знаю про шар, Дей! — раптом закричала щосили дівчинка. Як могла вона стриматися зараз, адже навколо неї були друзі, хоч і в чужій країні. Вона мусить розказати їм все, що бачила. Вона намагалась перекричати всіх і просунутися наперед.— Я знаю, Дей! Дей!

Але тут відчула, як їй грубо затулили рот і чиїсь руки витягли її з натовпу.

Вона не встигла отямитися, як опинилася в під'їзді будинку.

її потягли в ліфт, який піднявся високо-високо — на який поверх? П'ятий? Двадцятий? Сотий? Чи ще вище?

Вона бачила над собою чаплиний ніс, маленькі, мов у пацюка, люті очі, і дві постаті в сірому, які тримали її міцно, наче кліщами.

її кинули в маленький закапелок під самим дахом і замкнули на замок.

* * *

До неї ледь долітав гомін вулиці, але дівчинка більше прислухалася до розмови за стіною — напевне, там був чапленосий і ті сірі. Та от з міста загуло, ніби на сполох, голосно, щоб далеко було чути:

Гу-гу-гу!

— Чуєте, ви чуєте! — почула дівчинка за стіною.— Завод зупинив роботу.

— Невже через цього Дея?

— Так, так! Хіба ви не бачили на площі, як всі робітники кинулись захищати його?

Гу-гу-гу! — залунало з іншої сторони.

Ую-ю! — тоненько-тоненько долітало з третьої.

— Диявол! Це фабрика штучного шовку! — сердито кинули за стіною.

Ця ж фабрика виробляла делікатні шовкові речі, тому й голос її гудка був дуже делікатний. Але тепер на ній ткали шовк на надзвичайні шари, і тому вона теж припинила роботу.

Про дівчинку ніби забули. Вона сиділа, зіщулившись в темному закапелку, в якому не було навіть віконця. О, коли б тут було віконце, тоді б сандалики допомогли їй втекти!

Нона згадувала все, що трапилось на площі, і думала — ііііінже ніхто не ділнається про чапленосого? Коли б тільки їм пощастило втекти, вона б уже знайшла Дея або хлопчики, і шар був би знову у Дея. Усі робітники, усі люди, що виходили сьогодні на площу з гаслами за мир і щастя, допомогли б Дею. Як страшно! В руках одних винаходи гімн них роблять

щастя, в руках інших — сіють смерть і горо. Вона бачила розумні машини, які допомагали робити ріпки, працювали, щоб людям легко і добре жилося, а в руках інших — вони готують зброю. Але дівчинка усміхнулась — зараз усі робітники припинили роботу, адже приз замовк шум на заводах. Паси, що ними дихали цехи і лісі бігали завжди, немов моторні істоти, тепер сумно помисли, як звичайні ганчірки. Машини наче зітхнули ■•останнє і стали. Молот востаннє гупнув важко-важко, ітОи навіки, і придавив сотні вогненних язиків, що ли-ипли його, і в цехах стало мертво і тихо, як у склепах.

Найрозумніші машини завжди ніщо без людей, коли ті ндають їх. Усе залежить від людей.

Година минала за годиною, і в закапелку було зовсім поночі. Тепер лише шум дощу і вітру ледь долітав до д літ чинки.

Дінчинка сиділа в куточку на підлозі і думала про с моїх тата й маму, але була певна, що коли вона їм роз-КДжс, вони зрозуміють, що інакше вона зробити не могла. Ті ось зарипіли двері, в закапелок увірвалась смуга піт л а, і дівчинка побачила постать у сірому.

— Ходімо! — її схопили за руку, і вона увійшла в кім-ішту навпроти. Це була звичайна кімната з канапою, квітами, шафою, круглим столом. На столі стояли різні страви, а за столом сидів чоловік. Де вона бачила його? Оі Це був один з сірих, тільки переодягнений в звичайний одяг.

— Ти, мабуть, зголодніла? — спитав він привітно.— їж, будь ласка. Тут трапилось непорозуміння, ти відпочинеш, поснідаєш і підеш додому. Де ти живеш? Розкажи мені, хто твої тато й мама? Мабуть, Дей ваш добрий знайомий? Він часто приходить до вас? Розмовляє з робітниками?

Але дівчинка не повірила його привітності. Вона знала, що ворогам не слід вірити ніколи, навіть коли вони привітні. А це ж був ворог.

Вона прикусила кінчик язика і мовчала.

— Щеня негідне! — враз змінивши тон, grimнув чоловік.— Я зараз протелефоную, щоб розшукали її батьків і дізналися про все.

Він вийшов і замкнув двері, але кому він казав? Щось ворушилось за вузькою шафою. Дівчинка придивилась: з обох боків шафи стирчали, наче слонячі, величезні вуха — чапленосий! А, так його ще й залишили наглядати за нею? Так ось тобі! Адже тут є вікно, і вона не боїться в своїх сандаликах стрибнути з нього!

Дівчинка в одну хвилинку опинилась коло вікна, по дорозі з усієї сили крутнула огидне вухо так, що дикий вереск залунав по всьому поверху, розбила вікно і стрімголов кинулася в нього, на ходу переставляючи застіжки.

— Що? Що трапилось?

У кімнату вбігли сірі і той, переодягнений.

— У вікно! У вікно стрибнула! — лементував чапленосий, тримаючись рукою за вухо.— Кішка навіжена!

— Так вона ж розбилась! З тридцятого поверху! Хай здиха!

Всі подивились униз, але нічого не побачили.

— На даху! Он на даху! — заверещав чапленосий.

— Оточити будинок! Спіймати! Навести прожектори! —■ горлав переодягнений, і решта сірих миттю вислизнула з кімнати. Але дівчинка зіскочила на землю вже в іншому кінці міста.

Ось вона біжить темною вулицею, шльопаючи по калюжах.

Косий дощ і вітер підганяв її. Поки її шукають на дахах, вона пробіжить долі. О! Вона знає, в багатьох будинках живуть люди, які з любов'ю прийняли б її, переховали від сірих, але ж можна помилитися і потрапити до тих, хто заодно з сірими і чапленосим.

Раптом назустріч з провулка виринула маленька постать. Вони з розгону просто стукнулись лобами.

— Ой! — скрикнув хлопчик.

— Ай! — скрикнула дівчинка.

— Це ти? — спитав хлопчик, і дівчинка пізнала білявого хлопчика. Вони міцно схопили одне одного за руки.

Хлопчик швидко-швидко, плутаючи її і свою мову, розповів — він біжить до Дея. Він мусить бути за п'ять хвилин там, а то може трапитись найбільше нещастя. Дея і всі його роботи заберуть сірі, вони не хочуть, щоб Дей їхав до друзів миру. Хлопчика послав робітничий комітет. Ще дуже далеко, і він боїться, що спізниться, він біжить босий, поранив ноги. Що буде? Що буде?

І треба сказати Дею, що шар захопили сірі і чапленосий; чии/нміосий літав на ньому, шар у нього. Мене схо-11 її її міні 'іпіосий, але я втекла від нього,— перебила його діичйнки, иле тут же змовкла. Як бути? Хлопчик знає, де Дгй, і мій мусить бути за п'ять хвилин там. В голові блис-
JOM1KON1 гнялахнуло рішення.

Прийди, иона згадала слова дивного незнайомого, який подарунки !й сандалики, про те, щоб нікому їх не віддавати. Нони іга дала, що лишається в чужій країні без

.....м т и да ликів. Та вона згадала ще, з якої вона країни,

іцо v (Млявого хлопчика тепер важливе доручення, і він, а по ними, мине, де знайти Дея. А вона, вона ж повинна німої і" не боятися!

Ми, ішіидше одягай мої сандалики. У тебе ноги такі ж, мк І мої. Скажи Дею — шар у чапленосого, і він літав на поп" ширі. Я сама бачила! Ось доторкнись до першої дірочки І 61 лей мерщій! Повна скорість! Будь наготові!

ііііжли готовий! — підняв хлопчик руку вгору і побіг їм пидко, швидше за авто, що пробігало мимо.

Л дііімишса лишилась сама, в чужому місті, серед тем-ної ночі.

Дош до кісток змочив її. Вітер рвав на всі боки куценьку лічччп.ісу спідничку, і дівчинка, б'ючи босими ніжками однієї об одну, намагалась зігрітись.

Кумедної конструкції авто, яке перегнав хлопчик, раптом пробило розворот і зупинилось коло неї. З авто виліз полоні к у широкому плащі і підійшов до дівчинки. А дівчинка, хоч зіщулилась коло стовпа, проте дивилась сміливо.

— Чого ти тут? — раптом почула вона знайомий голос, і рука знайомим рухом опустила окуляри з очей на ніс, і очі подивились над окулярами.— Та ти боса? А сандалики?

Дівчинка, як до рідної мами, кинулась довірливо до людини в плащі, шмигнула під полу і пропищала звідти:

— Захуйте мене спочатку, тоді я вам усе розповім. Дивний незнайомий схопив її під пахви і посадив в авто.

— Не чекав я тебе тут зустріти,— промурмотів він.— Я заїхав за моїм давнім другом, щоб разом з ним летіти на нашу нараду. Друга не знайшов, а тебе зустрів. Що за несподіванка! Додому,— сказав він шоферові. Та це був не шофер, це був пілот, бо в авто відразу вилізли невеличкі крила, і майже без шуму мотора вони знялися вгору.

Дівчинка вже заспокоїлася. Вона навіть підсунулася ближче до віконця авто-літака, бо вона все ж таки була страшенно цікавою до всього. Раптом дівчинка схопила дивного незнайомого за рукав.

— Дивіться, дивіться! — скрикнула вона.— Дивіться, на вулиці сірі. Скільки їх!

Дійсно, сірі тіні, як сарана, розлізлися по кварталі. Дивний незнайомий підсунув окуляри до очей і подивився теж у вікно.

— Прискорте хід! — скомандував він пілотові.— Нам треба швидше відвезти нашу малу мандрівничку додому. Я вже мушу сам доставити її мамі й татові, щоб бути цілком спокійним.— Вони стрілою промайнули кілька вулиць і на великому пустинному майдані побачили дві постаті.

— Це Дей і той хлопчик! — закричала дівчинка.— Поможіть! Поможіть їм! У хлопчика мої сандалики. Але ж у Дея нема таких! За ним полюють, у нього вкрали його винахід!

— Дей! Мій друг, учений Дей! — скрикнув дивний незнайомий.— Вниз! — скомандував він пілотові.— Це ж до нього прибув я у гості!

Авто-літак тихо, як пір'їнка, спустився на майдан. Дівчинка висунула голівку з дверцят.

— Дей! Сюди! Сюди! Швидше!

Дей і білявий хлопчик чули за собою погоню. Несподіване приземлення дивного літака зупинило їх: ззаду погоня, попереду невідомо які люди. Та білявий хлопчик пізнав голос дівчинки.

— Дей! Це вона! Та сама дівчинка,— радісно скрикнув він і кинувся до літака, тягнучи за собою Дея.

З вулиці і провулків бігли до майдану сірі.

— Хлопчику! Дей! Сідайте! — коротко крикнув дивний незнайомий, простягаючи їм руки.

— Дім! Це ви, Дім! — здивовано скрикнув Дей.

— Стривайте! Потім усе поясню! Повна скорість! Знизу лунали постріли, та вони не могли досягти цього

літака, що так високо знявся вгору, як ще не здійснювався жоден літак у світі.

Хлопчик тримав обома руками руки дівчинки і говорив знову, плутаючи свою і її мови.

— Я встиг сказати все, завдяки твоїм сандаликам, і друзі вже врятували шар.

— Без мене однаково не могли б летіти на ньому,— усміхнувся Дей,— тому-то сірі й хотіли спіймати мене. Чапленосий вилітав на ньому, коли він був приготовлений для польоту, а вдруге він уже не знявся б. Та однаково, вони б не перешкодили: їх жменьки, а наших друзів — море. Ви знаєте, Дім, ціле місто обурилось і стало на захист мого винаходу. Дім, я прошу залетіти за моїм шаром. Я мушу прилетіти на ньому, щоб і ви і всі друзі подивились на нього.

— Ви зробили його так, як збирались кілька років тому, коли ми бачились востаннє? — спитав Дім.

— Так, я багато перероблював і врешті застосував той метод, про який говорили ви, і все цілком виправдалося. Проект був такий...— і він почав з захопленням описувати, як він будував свій шар.

Дім перебивав його запитаннями, але з їхньої розмови хлопчик і дівчинка нічого не зрозуміли, бо вони пересипали їх цифрами і такими словами, які може б трошки зрозуміли тільки старшокласники, які вчать фізику, хімію і алгебру,— та й то не всі. Вчені так захопились розмовою про свої наукові відкриття, що здавалось, вони сидять на науковій конференції.

— Подумати — ми не бачились з вами так багато років,— раптом сказав Дей,— адже ми могли б працювати, допомагаючи один одному, і швидше дійти наслідків. Нам, ученим, це необхідно. А ви продовжуєте ту ж свою працю?

— Звичайно,— усміхнувся Дім.— Я працюю над тим, щоб люди могли легко, вільно і швидко відвідувати своїх друзів в усіх куточках землі. Тоді друзів буде багато. А між іншим, для відпочинку я зробив такі дитячі сандалики. Хай діти теж літають і бігають по всіх усю дах!

Дівчинка подивилась з острахом на нього.

— А що ж тепер буде з сандаликами? Я ж порушила ваш наказ? — сказала вона.— Але ж я не могла зробити інакше!

— Ти не могла зробити інакше! — підтвердив її дивний знайомий.

— Прошу вас приземлитися тут! — сказав Дей.— Мої друзі робітники мусили тут чекати мене з шаром, який відібрали у чапленосого і сірих, і ми полетимо...

— Навперегонки! — писнула дівчинка.

— Можна й так,— засміявся Дім.

— Візьміть і мене! — тихо попросив хлопчик.

— Хай він побуде у нас в гостях. Ми ж з ним такі друзі,— благально
мовила дівчинка.

Дім і Дей, звичайно, погодились.

1933—1956